

УВС АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: УВА-2026/010/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Улаангом хот
2025 он

Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар,

Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Батсуурь

Утас: 70453317,

Цахим хаяг: BatsuuriM@audit.gov.mn

Аудитын менежер: М.Бат-Амгалан

Утас: 70453799, Цахим хаяг: Bat-Amgalanm@audit.gov.mn

Аудитор: Т.Амармэнд

Утас: 70453799, Цахим хаяг: AmarmendT@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

- 2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан
- 2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
- 2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
- 2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан
- 2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
- 2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

- 3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа
- 3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин
- 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал
- 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд
- 3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв
 - 3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт
 - 3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл
 - 3.5.3 Нэмэлт төсөв

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

- 4.1 Ерөнхий зүйл
- 4.2 Материаллаг байдал
- 4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт
- 4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал
 - 4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт
 - 4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд
- 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
 - 4.5.1 Завсрын аудитын талаар
 - 4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн
- 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан

САГИЛ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Г.ЧИНЗОРИГ ТАНАА

**УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

213400, Увс аймаг, Улаангом сум,
Ө.Бадрахын гудамж
Утас: 70-45-33-17, Факс: (976)70-45-33-17,
E-mail: uvs@audit.gov.mn

2026.03.24 № УВА-226/010/НА-СДЗ-ТЗ
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

АДБОУС 2706.7-д тодорхойлсноор асуудлыг онцолсон хэсэгт санхүүгийн тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн ойлголтыг бүрдүүлэхэд ач холбогдолтой, санхүүгийн тайланд толилуулсан, тодруулсан мэдээлэл байхгүй болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

8525050819

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тодруулга толилуулгад тусгаагүй, аудитыг хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй асуудал гараагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.БАТСУУРЬ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	528,276,547.11	579,425,848.43
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	273,997,442.16	301,823,593.07
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	273,997,442.16	301,823,593.07
31210	Төгрөг	273,997,442.16	301,823,593.07
31211	Төрийн сангийн харилцах	273,997,442.16	301,823,593.07
33	АВЛАГА	85,307,493.85	66,075,414.26
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0.00	300,547.73
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	6,605,867.54	5,874,609.53
33500	Бусад авлага	22,770,807.31	22,768,000.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	52,807.31	0.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	22,718,000.00	22,768,000.00
33600	Зээлийн авлага	55,930,819.00	37,132,257.00
33610	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	55,930,819.00	37,132,257.00
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	18,896,096.00	11,097,534.00
33615	Хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжид олгосон зээл	37,034,723.00	26,034,723.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	168,971,611.10	211,804,841.10
35400	Хангамжийн материал	136,186,278.10	179,019,508.00
35410	Бичиг хэргийн материал	721,900.00	721,900.00
35420	Аж ахуйн материал	85,370,378.10	133,855,608.10
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	22,816,000.00	22,816,000.00
35460	Хүнсний материал	278,000.00	0.00
35470	Бусад хангамжийн материал	27,000,000.00	21,348,000.00
35600	Мал амьтад	32,785,333.00	32,785,333.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	4,367,938,642.76	4,627,999,775.22
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	4,367,938,642.76	4,627,999,775.22
39200	Биет хөрөнгө	4,230,072,442.76	4,485,683,575.24
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,724,652,469.40	3,064,233,554.40
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-446,792,953.21	-538,916,536.33
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	434,299,476.30	469,569,546.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-133,538,195.59	-183,129,330.67
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	230,447,718.00	238,947,718.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-120,362,242.96	-151,783,740.83
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	120,163,627.61	164,463,627.61
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-50,858,202.00	-70,119,018.27
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	1,281,817,164.30	1,315,309,173.30
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-54,059,938.98	-121,902,794.74
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	345,934,719.30	475,934,719.30
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-101,631,199.41	-176,923,342.53
39300	Биет бус хөрөнгө	137,866,200.00	142,316,199.98
39301	Програм хангамж	1,555,000.00	6,555,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,555,000.00	-2,105,000.02
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	137,866,200.00	137,866,200.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН 3=1+2	4,896,215,189.87	5,207,425,623.65
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	43,494,508.54	173,527,146.57
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	43,494,508.54	173,527,146.57
41300	Өглөг	43,494,508.54	173,527,146.57
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	0.0	15,184,238.33

41360	Бусад өглөг	43,494,508.54	158,342,908.24
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	37,714,508.54	143,944,514.75
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	5,780,000.00	2,667,000.00
41363	Татварын өглөг	0.0	11,502,166.34
41364	НДШ-ийн өглөг	0.0	229,227.15
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,852,720,681.33	5,055,519,477.08
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,852,720,681.33	5,055,519,477.08
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	401,273,461.00	396,403,265.00
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	401,273,461.00	396,403,265.00
51101	Өмч /төрийн/	0.0	4,870,196.00
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	4,293,825,766.23	4,496,624,561.98
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	4,181,730,729.65	4,293,825,766.23
51220	Тайлант үеийн үр дүн	112,095,036.58	181,177,795.75
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	157,621,454.10	157,621,454.10
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН 6=4+5	4,896,215,189.87	5,207,425,623.65

2.2. Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,511,828,200.06	2,729,488,586.62
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	585,265,981.08	664,364,036.99
110	Орлогын албан татвар	358,041,933.88	343,311,602.03
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	366,382,772.63	343,311,602.03
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	231,051,361.53	274,781,151.15
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,532,279.86	3,173,447.41
110003	Хөрөнгийн орлого	16,371,831.35	18,516,611.81
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	684,000.00	360,000.00
110008	Шууд бус орлого	116,743,299.89	46,480,391.66
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-8,340,838.75	0.00
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-8,340,838.75	0.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	44,975,083.20	49,054,948.96
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	2,256,691.20	2,353,147.96
113002	Бууны албан татвар	1,020,000.00	1,830,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	41,698,392.00	44,871,801.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	182,248,964.00	271,997,486.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	37,465,191.00	53,036,830.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	37,166,691.00	52,952,830
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	22,500.00	0.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	276,000.00	84,000.00
1181	Газрын төлбөр	5,393,339.00	5,409,758.00
118101	Газрын төлбөр	5,393,339.00	5,409,758.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	139,390,434.00	213,550,898.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	9,855,634.00	6,821,738.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	129,484,800.00	206,729,160.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	50,000.00	0.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	502,580,060.30	663,537,795.63
120	Нийтлэг татварын бус орлого	502,580,060.30	663,537,795.63
120003	Торгуулийн орлого	4,585,000.00	6,448,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	497,995,060.30	229,446,565.63
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	71,987,500.00	60,104,460.47
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0.00	169,342,105.16
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	426,007,560.30	0.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	0.00	387,800,000.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0.00	39,843,230.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,423,982,158.68	1,422,929,754.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	220,001,400.00	203,360,040.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	220,001,400.00	203,360,040.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	144,663,673.00	373,880,714.00
122133	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		60,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	98,000,000.00	311,581,085.00

131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	46,663,673.00	2,299,629.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,046,243,561.68	845,689,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	0.00	0.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	44,719,361.68	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	1,001,524,200.00	845,689,000.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	13,073,524.00	0.00
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,073,524.00	0.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,395,267,163.48	2,474,523,832.65
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,395,267,163.48	2,390,515,841.65
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,298,487,877.80	2,372,564,841.65
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	768,439,774.86	939,575,409.64
210101	Үндсэн цалин	441,535,666.72	865,091,910.31
210102	Нэмэгдэл	235,306,909.06	47,538,036.04
210104	Урамшуулал	38,824,125.76	26,945,463.29
210105	Гэрээт ажлын хөлс	52,773,073.32	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	93,309,696.76	113,104,541.93
210201	Тэтгэврийн даатгал	64,325,519.27	78,348,154.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,551,534.46	9,170,194.07
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,788,296.79	5,300,274.22
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,517,525.79	4,219,752.29
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,126,820.45	16,066,167.05
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	508,223,029.50	589,394,371.37
210301	Гэрэл, цахилгаан	33,501,177.41	46,035,892.2
210302	Түлш, халаалт	473,721,852.09	542,358,479.17
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	1,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	55,380,413.00	589,394,371.37
210401	Бичиг хэрэг	3,637,400.00	46,035,892.20
210402	Тээвэр, шатахуун	48,648,013.00	542,358,479.17
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,096,600.00	1,000,000.00
210404	Ном, хэвлэл	0.0	305,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	0.0	650,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	998,400.00	741,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,918,800.00	6,761,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	0.00	0.00
210604	Урсгал засвар	9,918,800.00	6,761,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	17,602,000.00	4,290,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	17,602,000.00	4,290,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,807,532.00	1,480,360.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	248,000.00	350,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432,000.00	547,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	148,500.00	178,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	0.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	0.00	0.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	572,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	407,032.00	404,960.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	843,806,631.68	707,487,948.32

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	598,200,492.00	361,723,545.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	21,652,900.00	4,790,400.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	223,953,239.68	340,974,003.32
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	96,779,285.68	101,958,991.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,986,400.00	17,951,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	7,628,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	28,320,000.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	10,666,400.00	10,323,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	57,792,885.68	0.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	0.00	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	44,719,361.68	0.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,073,524.00	0.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	116,561,036.58	289,943,323.36
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	4,466,000.00	99,436,958.22
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	0.00	0.00
225002	Найдваргүй авлагын алдагдал	4,466,000.00	0.00
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	0.00	73,786,958.22
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	112,095,036.58	181,177,795.75

2.3. Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	3,826,736,663.09	3,841,393,510.91
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	585,265,981.08	664,364,036.99
110	Орлогын албан татвар	358,041,933.88	343,311,602.03
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	366,382,772.63	343,311,602.03
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	231,051,361.53	274,781,151.15
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,532,279.86	3,173,447.41
110003	Хөрөнгийн орлого	16,371,831.35	18,516,611.81
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	684,000.00	360,000.00
110008	Шууд бус орлого	116,743,299.89	46,480,391.66
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-8,340,838.75	00.0
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-8,340,838.75	00.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	44,975,083.20	49,054,948.96
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	2,256,691.20	2,353,147.96
113002	Бууны албан татвар	1,020,000.00	1,830,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	41,698,392.00	44,871,801.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	182,248,964.00	271,997,486.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	37,465,191.00	53,036,830.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	37,166,691.00	52,952,830.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	22,500.00	0.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	276,000.00	84,000.00
1181	Газрын төлбөр	5,393,339.00	5,409,758.00
118101	Газрын төлбөр	5,393,339.00	5,409,758.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	139,390,434.00	213,550,898.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	9,855,634.00	6,821,738.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	129,484,800.00	206,729,160.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	50,000.00	0.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	113,153,531.33	3,177,029,473.92
120	Нийтлэг татварын бус орлого	113,153,531.33	53,832,820.01
120003	Торгуулийн орлого	4,585,000.00	6,448,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	108,568,531.33	47,384,820.01
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	108,568,531.33	21,729,820.01
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0.00	25,655,000.00
122	Тусламжийн орлого	0.00	2,919,836,613.91
1221	Хандив тусламж /дотоод/	0.00	2,919,836,613.91
12211	Харъяа төрийн сангаас төсвийн байгууллагад олгосон санхүүжилт, шилжүүлгийн орлого	0.00	1,616,769,651.00
122111	Урсгал санхүүжилтийн орлого	0.00	1,616,769,651.00
12212	Харъяа төсвийн байгууллагаас төрийн санруу төвлөрүүлэх шилжүүлгийн орлого	0.00	83,497,248.91
122121	Санхүүжилтийг үлдэгдлээс төвлөрүүлэх шилжүүлгийн орлого\	0.00	13,077,248.91
122123	Нэмэлт санхүүжилтийн дансны төсвийн орлогод тооцох төвлөрүүлэх шилжүүлгийн орлого\	0.00	70,420,000.00
12213	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0.00	373,880,714.00
122133	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	60,000,000.00

122134	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	311,581,085.00
122135	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	2,299,629.00
12214	Аймаг, сум хоорондын шилжүүлгийн орлого	0.00	845,689,000.00
122141	Аймаг, нийслэлээс авсан татаасны орлого	0.00	845,689,000.00
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	0.00	203,360,040.00
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого \УТ-ОН\	0.00	203,360,040.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,128,317,150.68	0.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	220,001,400.00	0.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	220,001,400.00	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	144,663,673.00	0.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	98,000,000.00	0.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	46,663,673.00	0.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,750,578,553.68	0.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,704,334,992.00	0.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	44,719,361.68	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	1,001,524,200.00	0.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	13,073,524.00	0.00
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,073,524.00	0.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,478,007,115.00	3,260,601,180.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,478,007,115.00	3,260,601,180.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,676,892,837.32	1,542,383,280.09
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	768,439,774.86	911,692,792.17
210101	Үндсэн цалин	441,535,666.72	510,510,806.30
210102	Нэмэгдэл	235,306,909.06	309,768,296.37
210104	Урамшуулал	38,824,125.76	48,608,563.29
210105	Гэрээт ажлын хөлс	52,773,073.32	42,805,126.21
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	93,362,504.07	114,369,268.00
210201	Тэтгэврийн даатгалын зардал	64,378,326.58	77,789,868.00
210202	Тэтгэмжийн даатгалын зардал	7,551,534.46	9,144,700.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгалын зардал	3,788,296.79	4,572,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын зардал	3,517,525.79	4,572,500.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын зардал	14,126,820.45	18,289,700.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	471,355,743.39	397,791,198.92
210301	Гэрэл, цахилгаан	32,972,485.46	49,908,004.45
210302	Түлш, халаалт	437,383,257.93	346,883,194.47
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	1,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	52,732,673.00	16,764,711.00
210401	Бичиг хэрэг	4,048,200.00	1,942,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	45,352,513.00	10,864,911.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,096,600.00	2,506,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	236,960.00	650,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	998,400.00	801,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,128,800.00	6,761,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	125,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	10,003,800.00	6,761,000.00

2107	Томилолт, зочны зардал	18,728,000.00	8,370,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	18,728,000.00	8,370,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,147,532.00	1,502,360.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	588,000.00	350,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432,000.00	547,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	148,500.00	178,200.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	0.00	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	572,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	407,032.00	404,960.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	259,997,810.00	85,131,950.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	238,344,910.00	79,295,950.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	21,652,900.00	5,836,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,801,114,277.68	1,718,217,899.91
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	0.00	1,700,266,899.91
21311	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	0.00	1,700,266,899.91
213111	Төрийн сангаас харъяа төсвийн байгууллагад олгосон санхүүжилт, шилжүүлгийн зардал	0.00	1,616,769,651.00
2131111	Урсгал санхүүжилтийн зардал	0.00	1,616,769,651.00
213112	Төсвийн байгууллагаас харъяа төрийн сан руу төвлөрүүлэх шилжүүлгийн зардал	0.00	83,497,248.91
2131121	Санхүүжилтийг үлдэгдлээс төвлөрүүлэх шилжүүлгийн зардал	0.00	13,077,248.91
2131123	Нэмэлт санхүүжилтийн дансны төсвийн орлогод тооцох төвлөрүүлгийн зардал\	0.00	70,420,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,986,400.00	17,951,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	7,628,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	28,320,000.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	10,666,400.00	10,323,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	1,762,127,877.68	0.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,704,334,992.00	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	44,719,361.68	0.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,073,524.00	0.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	348,729,548.09	580,792,330.91
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	400,399,542.00	552,966,180.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	400,399,542.00	552,966,180.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	400,399,542.00	552,966,180.00
223001	Бусад хөрөнгө	360,818,892.00	332,393,086.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	39,580,650.00	220,573,094.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-400,399,542.00	-552,966,180.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-51,669,993.91	27,826,150.91
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	325,667,436.07	273,997,442.16
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	273,997,442.16	301,823,593.07

2.4. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2024 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	401,273,461.00	157,621,454.10	4,181,730,729.65	4,740,625,644.75
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	401,273,461.00	157,621,454.10	4,181,730,729.65	4,740,625,644.75
Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	112,095,036.58	112,095,036.58
2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	401,273,461.00	157,621,454.10	4,293,825,766.23	4,852,720,681.33
2025 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	401,273,461.00	157,621,454.10	4,293,825,766.23	4,852,720,681.33
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	401,273,461.00	157,621,454.10	4,293,825,766.23	4,852,720,681.33
Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	181,177,795.75	181,177,795.75
2025 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	401,273,461.00	157,621,454.10	4,475,003,561.98	5,033,898,477.08

2.5 Аудит хийсэн нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	1. Төлөвлөгөө	2. Гүйцэтгэл
1	НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	1,904,844,500.00	1,837,665,897.00
11	Татварын орлого	704,165,800.00	664,364,036.99
110	Орлогын албан татвар	354,422,800.00	343,311,602.03
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	354,422,800.00	343,311,602.03
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого	250,000,000.00	274,781,151.15
110002	Үйл ажиллагааны орлого	2,000,000.00	3,173,447.41
110003	Хөрөнгийн орлого	52,965,900.00	18,516,611.81
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	887,400.00	360,000.00
110008	Шууд бус орлого	48,569,500.00	46,480,391.66
113	Хөрөнгийн албан татвар	67,387,700.00	49,054,948.96
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	4,897,700.00	2,353,147.96
113002	Бууны албан татвар	2,490,000.00	1,830,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	60,000,000.00	44,871,801.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	282,355,300.00	271,997,486.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	70,973,500.00	53,036,830.00
118001	Улсын тэмдэгийн хураамж	68,973,500.00	52,952,830.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	500,000.00	-
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,500,000.00	84,000.00
1181	Газрын төлбөр	7,035,000.00	5,409,758.00
118101	Газрын төлбөр	7,035,000.00	5,409,758.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	204,346,800.00	213,550,898.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	7,988,400.00	6,821,738.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	196,358,400.00	206,729,160.00
12	Татварын бус орлого	2,765,533,500.00	2,776,994,262.10
120	Нийтлэг татварын бус орлого	146,710,100.00	124,252,820.01
120003	Торгуулийн орлого	15,000,000.00	6,448,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	61,710,100.00	21,729,820.01
120010	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /туслах/	70,000,000.00	25,655,000.00
120009	Бусад орлого	-	70,420,000.00
122	Тусламжийн орлого	2,410,543,800.00	2,449,381,402.09
122003	Аймаг нийслэлээс авсан татаас	845,689,000.00	845,689,000.00
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	208,279,600.00	203,360,040.00
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	208,279,600.00	203,360,040.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,178,842,000.00	1,809,839,746.09
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,625,174,200.00	3,165,147,053.18
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,606,011,800.00	1,543,503,651.09
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	914,976,100.00	911,178,292.17
210101	Үндсэн цалин	807,242,700.00	509,996,306.30
210102	Нэмэгдэл	-	309,768,296.37
210104	Урамшуулал	48,717,500.00	48,608,563.29
210105	Гэрээт ажлын хөлс	59,015,900.00	42,805,126.21
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	114,560,100.00	114,310,100.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	77,900,700.00	77,730,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,164,700.00	9,144,700.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,582,500.00	4,572,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,582,500.00	4,572,500.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,329,700.00	18,289,700.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	398,161,100.00	397,791,198.92
210301	Гэрэл, цахилгаан	56,084,100.00	49,908,004.45

210302	Түлш, халаалт	339,452,800.00	346,883,194.47
210303	Цэвэр, бохир ус	2,624,200.00	1,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	20,183,500.00	14,158,750.00
210401	Бичиг хэрэг	3,834,900.00	1,942,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	10,091,600.00	8,258,950.00
210403	Шүүдан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,353,500.00	2,506,400.00
210404	Ном, хэвлэл	350,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,350,000.00	650,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,203,500.00	801,000.00
2105	Нормативт зардал	2,100.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,100.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,200,000.00	6,761,000.00
210604	Урсгал засвар	7,200,000.00	6,761,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	9,535,800.00	8,370,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	9,535,800.00	8,370,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	9,630,700.00	6,502,360.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	963,000.00	350,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,000,000.00	547,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	660,000.00	178,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	600,000.00	-
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	286,000.00	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,271,700.00	5,000,000.00
210807	Газрын төлбөр	850,000.00	404,960.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	131,762,400.00	84,431,950.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	124,616,000.00	79,295,950.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,146,400.00	5,136,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,162,400.00	1,621,643,402.09
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,162,400.00	17,951,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	7,920,000.00	7,628,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	11,242,400.00	10,323,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	403,667,800.00	248,385,095.00
223001	Бусад хөрөнгө	403,667,800.00	248,385,095.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	150,000,000.00	-
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	150,000,000.00	-
8	ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	273,997,500.00	27,826,150.91
9	АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-273,997,500.00	-27,826,150.91
7	Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	-273,997,500.00	-27,826,150.91
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	273,997,442.16
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	301,823,593.07
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	66.00	66.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2.00	2.00
610001	Төсвийн байгууллага	2.00	2.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	32.00	32.00
620001	Удирдах ажилтан	9.00	9.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11.00	11.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	3.00	3.00
620004	Гэрээт ажилтан	9.00	9.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	32.00	32.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11.00	11.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	6.00	6.00
650010	Гэрээт ажилтан	7.00	7.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8.00	8.00

2.6 Аудит хийсэн нэгтгэсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
1	НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	373,880,714
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	373,880,714
122	Тусламжийн орлого	373,880,714
1221	Хандив тусламж /дотоод/	373,880,714
12213	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	373,880,714
350013	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	60,000,000
350014	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	311,581,085
350015	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,299,629
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	303,460,714
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,879,629
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,879,629
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	514,500
210101	Үндсэн цалин	514,500
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	59,168
210201	Тэтгэврийн даатгал	59,168
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,605,961
210402	Тээвэр, шатахуун	2,605,961
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	700,000
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	700,000
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	299,581,085
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	299,581,085
223001	Бусад хөрөнгө	299,581,085
4	ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	70,420,000
5	АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-70,420,000
6	Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	-70,420,000

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь байгууллагын манлайллыг дээшлүүлэх, хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг орон нутагт хэрэгжүүлэх ажлыг түргэн шуурхай зохион байгуулах, төрийн албан хаагчдын ёс зүйг чанд сахиж иргэдэд төрийн үйлчилгээг хөнгөн шуурхай хүргэх гэсэн зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилтоо тодорхойлон ажиллажээ.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг явуулж байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хуульд 2025 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдөр, 07 дугаар сарын 09-ний өдөр,
- Хөдөлмөр, нийгмийн түншлэлийн гурван талт үндэсний хорооны 2024 оны 10 дугаар сарын 7-ны өдрийн 3 дугаар тогтоолоор улсын хэмжээнд мөрдөх хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 2025 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн сард 792.0 мянган төгрөгөөр шинэчлэн тогтоосон.
- Сангийн сайдын 2025 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн А/3 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"
- Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 238 дугаар тогтоолоор Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоосон.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн 5,207.4 сая төгрөг болж 311.2 сая төгрөгөөр буюу 6.4 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

<i>/сая төгрөгөөр/</i>			
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	274.0	301.8	27.8
Авлага	85.3	66.1	-19.2
Бараа материал	169.0	211.5	42.5
Үндсэн хөрөнгө	4,367.9	4,628.0	260.1
Нийт хөрөнгө	4,896.2	5,207.4	311.2
Өр төлбөр	43.5	173.5	130.0
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	4,852.7	5,055.5	202.8
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	4,896.2	5,229.0	332.8

Эх сурвалж: Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 490.6 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 109.3 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Кассад байгаа бэлэн мөнгө	-	-	-
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	274.0	301.8	27.8
Төгрөг	274.0	301.8	27.8
Төрийн сангийн харилцах	274.0	301.8	27.8
Арилжааны банк дахь харилцах	-	-	-
Гадаад валют	-	-	-
Арилжааны банк дахь харилцах	-	-	-
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Дүн	274.0	301.8	27.8

Эх сурвалж: Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 301.8 сая төгрөг төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд байршиж байна. Үүнд: Орон нутгийн ерөнхий орлого 85.4 сая төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сан 90.9 сая төгрөг, Хоршоо хөгжүүлэх сан 125.5 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

3.4.2 Авлага

дансны эцсийн үлдэгдэл 66.1 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 19.2 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Зээлийн хүүгийн авлага	6.6	5.9	-0.7
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0.0	0.3	0.3
Хувь хүмүүсээс авах авлага	22.8	22.8	0.0
Зээлийн авлага	55.9	37.1	-18.8
Татвар, НДШ-ийн авлага	-	-	-
Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	-	-
Дүн	85.3	66.1	19.2

Эх сурвалж: Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Авлага дансны үлдэгдэл 66.1 сая төгрөг болж 19.2 сая төгрөгөөр буурсан нь хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн авлага буурсан нь голчлон нөлөөлжээ.

3.4.3 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 211.8 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 42.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 4. Бараа материалын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Бичиг хэргийн материал	0.7	0.7	0
Аж ахуйн материал	85.4	133.9	48.5
Сэлбэг хэрэгсэл	22.8	22.8	0
Хүнсний материал	0.2	0.0	-0.2
Бусад хангамжийн материал	27.0	21.4	-5.6
Мал амьтад	32.8	32.8	0
Дүн	168.9	211.8	42.9

Эх сурвалж: Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Бараа материалын үлдэгдэл өссөн нь аж ахуйн бараа материал нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

3.4.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 3,116.3 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 36.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга, байгууламж, орон сууц	2,724.60	3,064.20	339.6
Хуримтлагдсан элэгдэл	-446.8	-538.9	-92.1
Авто тээврийн хэрэгсэл	434.3	469.6	35.3
Хуримтлагдсан элэгдэл	-133.5	-183.1	-49.6
Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	230.4	238.9	8.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-120.3	-151.8	-31.5
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	120.2	164.5	44.3
Хуримтлагдсан элэгдэл	-50.8	-70.1	-19.3
Зам гүүрний барилга байгууламж	1,281.80	1,315.30	33.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-54	-121.9	-67.9
Бусад үндсэн хөрөнгө	345.9	475.9	130
Хуримтлагдсан элэгдэл	-101.6	-176.9	-75.3
Ном	0	0	0
Программ хангамж	1.5	6.5	5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-1.5	-2.1	-0.6
Бусад биет бус хөрөнгө	137.8	137.8	0
Хуримтлагдсан элэгдэл			
Дүн	4,367.90	4,628.00	260.1

Эх сурвалж: Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 4,628.0 сая төгрөг болж 260.1 сая төгрөгөөр өссөн нь барилга байгууламж болон зам гүүрний барилга байгууламж дансанд шинээр хөрөнгө нэмж бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

3.4.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 197.9 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 106.9 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 6. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Байгууллагад төлөх өглөг	37.7	143.9	106.2
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	5.8	2.7	-3.1
Татварын өглөг	0	11.5	11.5
НДШ өглөг	0	0.2	0.2
Дүн	43.5	173.5	130.0

Эх сурвалж: Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 173.5 сая төгрөг болж 130.0 сая төгрөгөөр өссөн нь байгууллагад төлөх өглөг өссөнөөс шалтгаалжээ.

3.4.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 5,033.8 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 181.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 7. Засгийн газрын хувь оролцоо

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	401.3	396.4	-4.9
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	-	4.9	4.9
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	-	-	-
Хуримтлагдсан үр дүн	4,293.8	4,475.0	176.3
Өмнөх үеийн үр дүн	4,181.7	4,293.8	112.1
Тайлант үеийн үр дүн	112.1	181.2	69.1
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	157.6	157.6	0.0
Дүн	4,852.7	5,033.8	181.1

Эх сурвалж: Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 181.1 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.4.7 Орлогын данс

Сагил сумын ИТХ-ын 2025 оны 08 дугаар сарын 29-ний өдрийн сумын төсөв тодотгон батлах тухай 06/04 дугаар тогтоолоор Сагил сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч тайлант онд 719.2 сая төгрөгийн орлого сумын төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 670.8 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 93.2 хувиар биелүүлсэн байна.

3.4.8 Зардлын данс

Нэгтгэлд хамрагдсан төсвийн шууд захирагчдын 2025 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар зардлын данстай холбоотой 17.4 сая төгрөгийн 4 алдаа зөрчил илэрсэн. Үүнд:

Аудитын илрүүлэлт:

Сагил сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал:

- Сагил сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь нэг албан хаагчаас 0.1 сая төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэл илүү тооцон суутгаж өглөгөөр бүртгэлд тусгаагүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх хэсэгт " Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.3 дахь заалтад "Бүх өр төлбөр", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 дахь заалтад "Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэж заасныг зөрчсөн тул санхүүгийн тайланд өглөгөөр бүртгэж залруулга хийлгэсэн.

Сагил сумын Засаг даргын тамгын газар:

- Сагил сумын Засаг даргын тамгын газар нь бараа үйлчилгээний бусад зардлаас Сагил сумын Засаг даргын тамгын газрын даргын 2025 оны А/03 дугаар тушаалаар Хөвсгөл, Эрдэнэт, Дархан, Улаанбаатар хотод нутгийн зөвлөлийн уулзалтад зориулж бэлгийн багц худалдан авахад төсвөөс 1.5 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.5 дахь заалтад “Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй зөрчилд албан шаардлага өгсөн.
- Сагил сумын Засаг даргын тамгын газар нь бараа үйлчилгээний бусад зардал, орон нутгийн нөөц хөрөнгийн зардлаас Сагил сумын Засаг даргын 2025 оны А/04 дүгээр захирамжаар 2.0 сая, Засаг даргын тамгын газрын даргын 2025 оны А/05 дугаар тушаалаар 5.0 сая нийт 7.0 сая төгрөгийг бүрдэл дутуу анхан шатны баримтаар зарцуулсан зөрчил нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсэгт “Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна”, 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 дэх заалтад “Хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй нь болон “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байсан тул албан шаардлага өгсөн.
- Тайлант онд Сагил сумын Засаг даргын тамгын газар нь тэмцээн уралдаан, баяр наадмын шагналын зардал 8.8 сая төгрөгийн гүйлгээг нярвын хувийн дансаар дамжуулан зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.6 дахь хэсэгт “Төсвийн байгууллага төрийн сангийн нэгдсэн данснаас гадуур банкинд данс нээх, түүнийг хаахтай холбогдсон журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монголбанктай хамтран батална”, Засгийн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн 444 дугаар тогтоолоор баталсан Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 3.6.1-д “Төсвийн байгууллага нь Төсвийн тухай хуулийн 35.6-д заасан санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монголбанктай хамтран баталсан журмын дагуу бэлэн мөнгө зарцуулах зориулалттай картын данстай байж болно”, 3.6.2-д “Төсвийн байгууллага нь энэ журмын 3.6.1-д заасан картын дансанд зөвхөн төрийн сангийн бүртгэлийн данснаас зөвшөөрөгдсөн төлбөрийг шилжүүлэн авч, зориулалтын дагуу зарцуулна”, 3.6.3-д “Төсвийн байгууллага нь картын дансандаа бэлнээр зарцуулах төлбөрийн эх үүсвэрийг шилжүүлэн авах хүсэлтээ харьяа төрийн санд албан бичгээр ирүүлэх бөгөөд бэлнээр авах үндэслэлийг тодорхой тусгасан байна. Төрийн сан албан хүсэлтийг хянан үндэслэлтэй гэж үзвэл шилжүүлгийг баталгаажуулж болно” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй тул зөвлөмж өгсөн.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны төсвийн төсөлд нийт зардлыг 2,471.7 сая төгрөгөөр тооцож санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн орлогоос 759.6 сая, төсвийн дэмжлэгээр 1,063.7 сая, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 288.3 сая, урьд оны үлдэгдлээс 67.3 сая, үйл ажиллагааны орлогоос 70.0 сая, хоршоо хөгжүүлэх сангаас 93.2 сая, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 60.2 сая, Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос 5.0 сая, урьд оны үлдэгдлээс 64.4 сая санхүүжүүлэхээр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Сагил сумын 2025 оны төсвийг сумын ИТХ-ын 2024 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийн 3/08 дугаар тогтоолоор 2,471.7 сая төгрөгөөр баталж 2025 оны 08 дугаар сарын 29-ны өдрийн 6/04 дүгээр тогтоолоор тодотгол хийж анх баталсан дүнгээс 292.9 сая төгрөгөөр бууруулж 2,178.8 сая төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Сагил сумын ИТХ-ын 2025 оны тодотгосон төсөв батлах тухай 2025 оны 08 дугаар сарын 29-ны өдрийн 6/04 дугаар тогтоолоор 292.9 сая төгрөгөөр бууруулан төсөвт тодотгол хийсэн байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 1,586.9 сая, Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас 203.4 сая, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 47.3 сая нийт 1,837.6 сая төгрөгийн эх үүсвэр бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 1,809.8 сая төгрөгийг зарцуулж, 13.1 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,809.8 сая төгрөг буюу 83.1 хувьтай байгаа нь зардлыг 13.1 сая төгрөгөөр хэмнэж, гүйцэтгэлээр Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас 4.9 сая төгрөгийн санхүүжилт дутуу олгогдож 301.8 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй гарснаас шалтгаалжээ.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2,292.3 сая төгрөг буюу 83.5 хувьтай байна.

Аудитын ерөнхий чиглэлийн судалгааны дүн:

Хүснэгт 8.

/сая төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл		Нийт дүн
		Сагил ИТХ	Сагил ЗДТГ	
1	Программ хангамжийн бүртгэл	2.0	3.0	5.0
2	Унаа, хоолны зардал	0.0	0.0	0.0
3	Сургалт, семинар	0.0	3.5	3.5
4	Гадаад томиллолт, арга хэмжээ	0.0	0.0	0.0
5	Төрд учирсан хохирлыг барагдуулахтай холбоотой зардал	0.0	0.0	0.0
6	Хэвлэл мэдээлэл	0.0	0.0	0.0
7	Орон тоо	3	29	32

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгөөс 311.6 сая, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 2.3 сая, ЗГНХ, ЗДНХ хөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөнөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө 60.0 сая нийт 373.9 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж 303.5 сая төгрөгийг зарцуулж 70.4 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тайлант хугацаанд төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлээгүй байна.

3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Сагил сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 2025 онд харьцуулалтын аргаар 4, шууд худалдан авалт 7, аймгийн орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар нээлттэй тендер шалгаруулалт 1 нийт 12 худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахаар төлөвлөсөн байна. Үүнд:

ТШ код	Тендер шалгаруулалтын нэр	ТШ төрөл	Төсөвт өртөг	Тухайн оны санхүүжих өртөг	ХАА-д мөрдөх журам	Тендер зарлах огноо
УВАССЗДТГ/2 0250602019	Өвс авах	Бараа	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	11/5/2025
УВАССЗДТГ/2 0250303007	Золбин нохой устгах	Үйлчилгээ	3,000,000 ₮	3,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	4/1/2025
УВАССЗДТГ/2 0250601023	Наадмын талбайн дутуу санхүүжилт	Ажил	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	11/5/2025
УВАССЗДТГ/2 0250301005	Сумын төвийн камержуулалт	Ажил	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	4/1/2025
УВАССЗДТГ/2 0250201001	Улаан байрны засвар	Ажил	150,000,000 ₮	150,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	4/1/2025
УВАССЗДТГ/2 0250302013	Баянзүрх багийн худагт мотор авах	Бараа	5,000,000 ₮	5,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	9/1/2025
УВАССЗДТГ/2 0250202003	Соёлын төвийн техник хэрэгсэл	Бараа	40,000,000 ₮	40,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	5/1/2025
УВАССЗДТГ/2 0250101017	Наадмын талбайн засвар, тохижилтын ажил	Ажил	200,000,000 ₮	200,000,000 ₮	Нээлттэй тендер шалгаруулалтын арга	4/25/2025
УВАССЗДТГ/2 0250601018	Өндөрмод багийн төвийн тохижилт, засвар	Ажил	6,571,800 ₮	6,571,800 ₮	Шууд худалдан авалт	11/5/2025
УВАССЗДТГ/2 0250602020	бэдтэй ногоон пресс	Бараа	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	12/10/2025
УВАССЗДТГ/2 0250202021	хорголжин тэжээл	Бараа	59,096,000 ₮	59,096,000 ₮	Харьцуулалтын арга	12/10/2025
УВАССЗДТГ/2 0250202022	Тэжээл	Бараа	60,000,000 ₮	60,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	11/5/2025

Тайлант онд огт хэрэгжээгүй 3 төсөл арга хэмжээ, төрийн сангийн зарлагын гүйлгээг хязгаарласантай холбоотой санхүүжилт дутуу олгосон 2 төсөл арга хэмжээ байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана" гэж заасны дагуу Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Т.Амармэнд гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер М.Бат-Амгалан, дарга, тэргүүлэх аудитор М.Батсуурь нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2026 оны 03 дугаар сарын 02-ны өдрийн 1/17 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2024 оны нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 2,395.3 сая төгрөгийн 1 хувиар буюу 23.9 сая төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзсэн.

Гүйцэтгэлийн шатанд материаллаг байдлыг 2025 оны нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2,474.5 сая төгрөгийн 1 хувиар буюу 24.7 сая төгрөгөөс 80 хувиар тооцож 19.8 сая төгрөгөөр тогтоосон.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн тухайн хуульд хамаарах зүйл заалтын хүрээнд горим сорил хэрэгжүүлсэн. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь тайлант онд Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан талбарт 186.8 сая төгрөгийн 2 мэдээлэл, Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 146.5 сая төгрөгийн 6 гүйлгээ, төсөв, өмч, хөрөнгө мөнгө зарцуулах 56.8 сая төгрөгийн 2 шийдвэр, Байгууллагын батлагдсан төсөв, Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайлан, тус тус байршуулаагүй зөрчилд албан шаардлага өглөө.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Төрийн аудитын байгууллагаас 2025-2026 онд гүйцэтгэх санхүүгийн тайлангийн аудитаар баримтлах ерөнхий чиглэлд тусгагдсан болон бусад хууль тогтоомжтой холбоотой хэрэгжүүлсэн горим сорилын хүрээнд дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд :

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 8.1-д "ОНХС нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төрийн санд данстай байх бөгөөд сангийн орлого, зарлагыг зөвхөн энэхүү дансаар дамжуулан гүйцэтгэнэ" гэж заасныг зөрчиж сумын Засаг даргын 2025 оны А/99 дүгээр захирамжаар сумын ОНХС-аас 60.0 сая төгрөгийг сумын засаг даргын Тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд шилжүүлсэн зөрчилд зөвлөмж өглөө.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар шилэн дансны хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөвлөмж өгснийг 2025 оны 05 дугаар сарын 07-ны өдрийн 1/39 дугаар албан бичгээр биелэлтийг тайлагнан санхүүгийн аудитын fas.audit.mn цахим системд байршуулсан байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Сагил сумын Засаг даргын тамгын газрын бүтэц, орон тоог аймгийн Засаг даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн А/16 дугаар захирамжийн хавсралтаар баталсан ч сумын Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А/01 дүгээр тушаалаар тамгын газрын бүтэц, орон тоо, цалин нэмэгдлийг батлахдаа батлагдсан бүтэц, орон тоонд байхгүй селесерь, хөдөөгийн 5 багийн сахиулыг гэрээтээр цалинжуулан ажиллаж байгааг дараагийн аудитаар анхаарч үзэх шаардлагатай гэж үзлээ.

4.7 Харьяа байгууллагуудын аудитын дүнгийн талаар

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд орон нутгийн 2 төсвийн байгууллага, улсын төсвийн 4 байгууллагын тогтмол зардал, 2 тусгай сан, нийт 8 санхүүгийн тайланг нэгтгэгдсэн.

Аудитад хамрагдсан Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа орон нутгийн 1 төсвийн байгууллагын санхүүгийн тайланд "Өөрчлөлтгүй" санал дүгнэлт өгч, 1 төсвийн байгууллага, 2 санг түүвэрт хамруулсан байна.

Нэгтгэлд хамрагдсан харьяа байгууллагуудад хийсэн аудитаар нийт 17.4 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэнд 0.1 сая төгрөгийн зөрчилд залруулга хийж, 8.8 сая төгрөгийн зөрчилд 1 зөвлөмж, 8.5 сая төгрөгийн 2 зөрчилд 2 албан шаардлага өглөө.

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн алдаа зөрчлийн нэгтгэл

Хүснэгт 9.

/сая төгрөгөөр/

Д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	ЗДТГ	3	17.3					2	8.5	1	8.8
2	ИТХ	1	0.1	1	0.1						
		4	17.4	1	0.1			2	8.5	1	8.8

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 450.1 сая төгрөгийн нийцлийн аудитын асуудлын зөрчил илэрснээс 390.1 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 60.0 сая төгрөгийн 1 зөрчил зөвлөмж өглөө.

5.2 Албан шаардлага

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь тайлант онд Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан талбарт 186.8 сая төгрөгийн 2 мэдээлэл, Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 146.5 сая төгрөгийн 6 гүйлгээ, төсөв, өмч, хөрөнгө мөнгө зарцуулах 56.8 сая төгрөгийн 2 шийдвэр, Байгууллагын батлагдсан төсөв, Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайлан, тус тус байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх хэсэгт "Мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 4.1.3 дахь заалтад "Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсэгт "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ", 6.1.1 дэх заалтад "Тухайн жилийн төсөв, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, орон нутгийн хөгжлийн сангийн төлөвлөлтийг жил бүрийн 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор", 6.4.3 дахь заалтад "Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан", 6.4.5.цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр", 6.4.8 дахь заалтад "Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр" гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.

5.3 Зөвлөмж

Илрүүлэлт:

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь 2025 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдөр сумын Засаг даргын 2025 оны А/99 дүгээр захирамжаар сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангаас 60.0 сая төгрөгийг сумын засаг даргын Тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд шилжүүлсэн байна.

Энэ нь нь Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 8.1-д "ОНХС нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төрийн санд данстай байх бөгөөд сангийн орлого, зарлагыг зөвхөн энэхүү дансаар дамжуулан гүйцэтгэнэ" гэж заасныг хэрэгжүүлэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 8.1-д "ОНХС нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төрийн санд данстай байх бөгөөд сангийн орлого, зарлагыг зөвхөн энэхүү дансаар дамжуулан гүйцэтгэнэ" гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн хүрээнд хийх ажлын төлөвлөгөөг хуульд заасан хугацаанд, зөвлөмжийн биелэлтийг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2026 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Сагил сум	1	390.1			1	390.1		
Дүн	1	390.1			1	390.1		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Сагил сум	1	60.0					1	60.0
Дүн	1	450.1					1	60.0
Нийт дүн	1	450.1			1	390.1	1	60.0

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

АУДИТЫН ТАЙЛАН

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БЭЛТГЭСЭН: АУДИТОР

М.БАТСУУРЬ/

М.БАТ-АМГАЛАН/

Т.АМАРМЭНД/

2026 оны 03 сарын 24-ний өдөр

УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2026 оны 03 сарын 24 өдөр

Дугаар 01/55/А.2026/13
УВА-2026/0101/НА-СГА-ТТЗ

Улаангом

Зөрчил таслан зогсоох тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ.

Сагил сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь тайлант онд тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан талбарт 186.8 сая төгрөгийн 2 мэдээлэл, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 146.5 сая төгрөгийн 6 гүйлгээ, төсөв, өмч, хөрөнгө мөнгө зарцуулах 56.8 сая төгрөгийн 2 шийдвэр, байгууллагын батлагдсан төсөв, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайланг тус тус байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх хэсэгт “Мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.3 дахь заалтад “Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсэгт “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ”, 6.1.1 дэх заалтад “Тухайн жилийн төсөв, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, орон нутгийн хөгжлийн сангийн төлөвлөлтийг жил бүрийн 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор”, 6.4.3 дахь заалтад “Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан”, 6.4.5.цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр”, 6.4.8 дахь заалтад “Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дахь хэсэгт “Шалгагдагч этгээд хууль, тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1-д “Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана”, 4.2.1.11-д “Хууль, тогтоомж,

гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэсэн заалтуудыг үндэслэн ШААРДАХ нь:

1. Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийг мөрдөн ажиллаж биелэлтийг 2026 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Сагил сумын Засаг дарга Г.Чинзориг, Санхүү албаны дарга Ч.Раднаасамбуу, Нягтлан бодогч З.Бат-Оргил нарт даалгав.
3. Албан шаардлагыг хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд Захиргааны ерөнхий хуулийн 92 дугаар зүйлийн 92.1 дэх хэсэгт заасны дагуу гомдол гаргах эрхтэй.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.АМАРМЭНД

М.БАТ-АМГАЛАН

М.БАТСУУРЬ